

KAN

Aan: Provinciale Staten van Gelderland
t.a.v. Commissie RLW
Postbus 9090
ARNHEM

CC: . Provinciale Staten, t.a.v. Commissies AFW, EEM en BOC
. College van Gedeputeerde Staten, t.a.v. mw. J.P.M. Meijers
. Regio Arnhem Nijmegen, t.a.v. het Bestuurlijk Overleg
. PFO Ruimte en Leefomgeving
. PFO Economie
. PFO Duurzaamheid
. PFO Mobiliteit
. Gemeenteraden van Arnhem, Nijmegen en Wageningen
. Voormalig voorzitter Stadsregio Arnhem Nijmegen, mw. M.H.F. Schuurmans-Wijdeven

Arnhem, 14-11-2018

Betreft: Gaaf Gelderland? Gave Regio in Gelderland!

Zienswijze: 33.

Geachte leden,

De reactie op de zienswijzen die het Kennisnetwerk indiende op de visie en verordening Gaaf Gelderland is wat mij betreft erg summier beantwoord en samengevat. Om die reden zend ik u deze in zijn geheel toe, met het verzoek het College op te dragen deze uitgebreider te voorzien van een reactie.

Overigens ga ik graag met uw Staten en het College n gesprek over de Regio Arnhem Nijmegen.

Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen
Mierlostraat 43
6844 DW ARNHEM
KennisnetwerkArnhemNijmegen@gmail.com

KAN

Bijlage

Reactienota_Omgevingsvisie_en_-verordening_V24-10-2018

49 / 211

Reactienummer 33
Indiener KAN

Samenvatting

Indiener vraagt zich af of het beleid van de Stadsregio Arnhem Nijmegen wordt gehandhaafd.

Daarnaast wordt afgevraagd of het verstandig is om in het Statenvoorstel over de Omgevingsvisie dan wel een aparte Statenbrief, stil te staan bij de oude regelgeving en beleidsstukken van de Stadsregio Arnhem Nijmegen.

Indiener vraagt zich af of de beleidsnota's van de Stadsregio Arnhem Nijmegen dienen als bouwsteen bij het opstellen van toekomstige provinciale programma's. In een nagezonden aanvulling op de zienswijze vraagt indiener of de provincie het met indiener eens is dat elementen uit de Stadsregionale documenten een plek moeten krijgen in de Omgevingsvisie (of in de programma's).

Antwoord provincie

De Stadsregio Arnhem Nijmegen is in 2015 overgaan naar de provincie Gelderland. Hierbij zijn de regionale beleidsplannen onderdeel geworden van het provinciale beleid. Er zijn geen aparte beleidsplannen van kracht voor de Stadsregio Arnhem Nijmegen. De beleidsnota's van de Stadsregio zijn vervallen. Ze krijgen geen bijzondere status bij het opstellen van provinciale programma's.

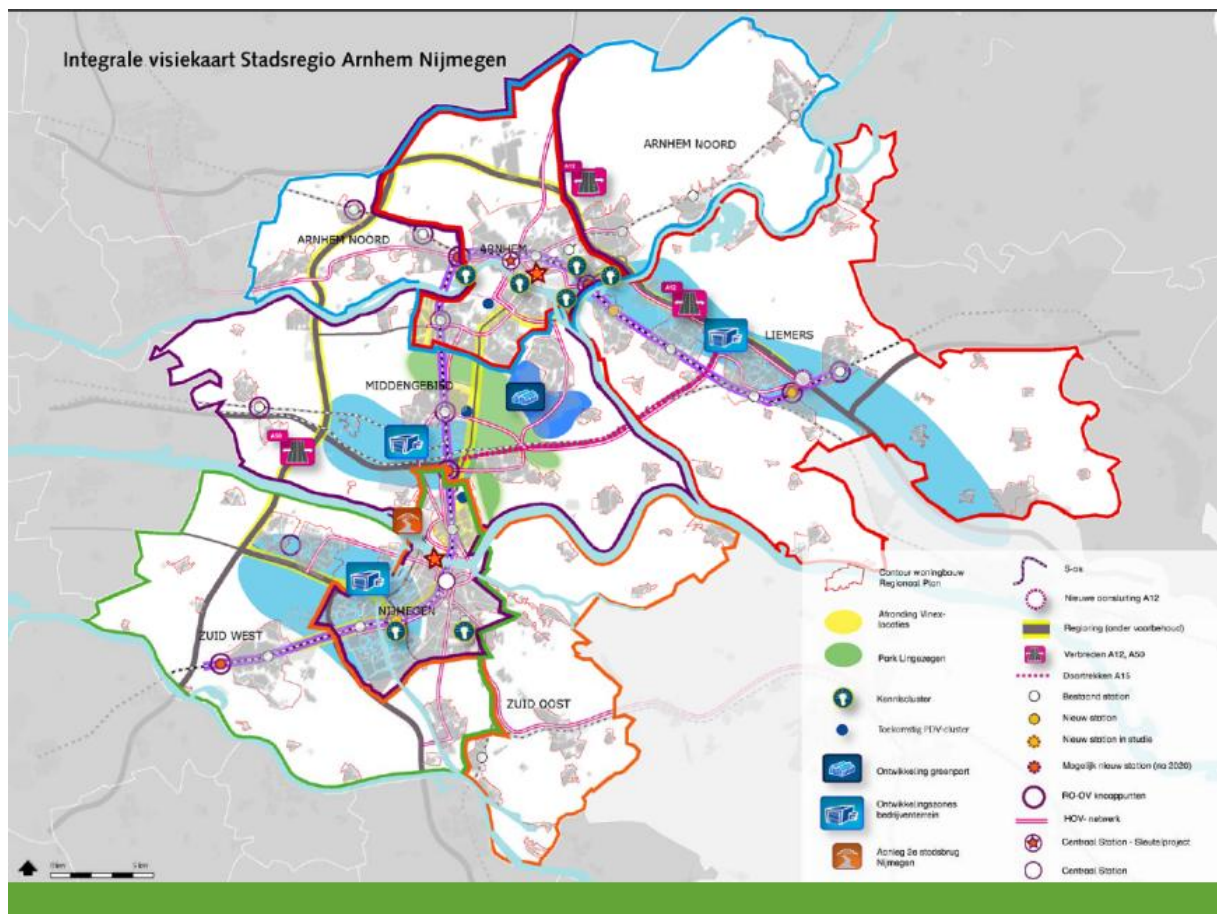
Het past niet bij de aard en strekking van de Omgevingsvisie om daarin op een gedetailleerd niveau in te gaan op concrete regionale onderwerpen zoals door indiener is opgesomd in zijn aanvullende zienswijze.

Lopende afspraken gemaakt door de Stadsregio Arnhem Nijmegen, zoals het Meerjaren Uitvoeringsprogramma Mobiliteit 2015-2018, worden nog uitgevoerd. Dit duurt tot en met 2018.

Wijziging

Deze zienswijze geeft geen aanleiding tot wijzigingen in de tekst, visieschetsen of kaarten van Omgevingsvisie Gaaf Gelderland.

Voor een gaaf Gelderland heb je een coole Regio nodig!

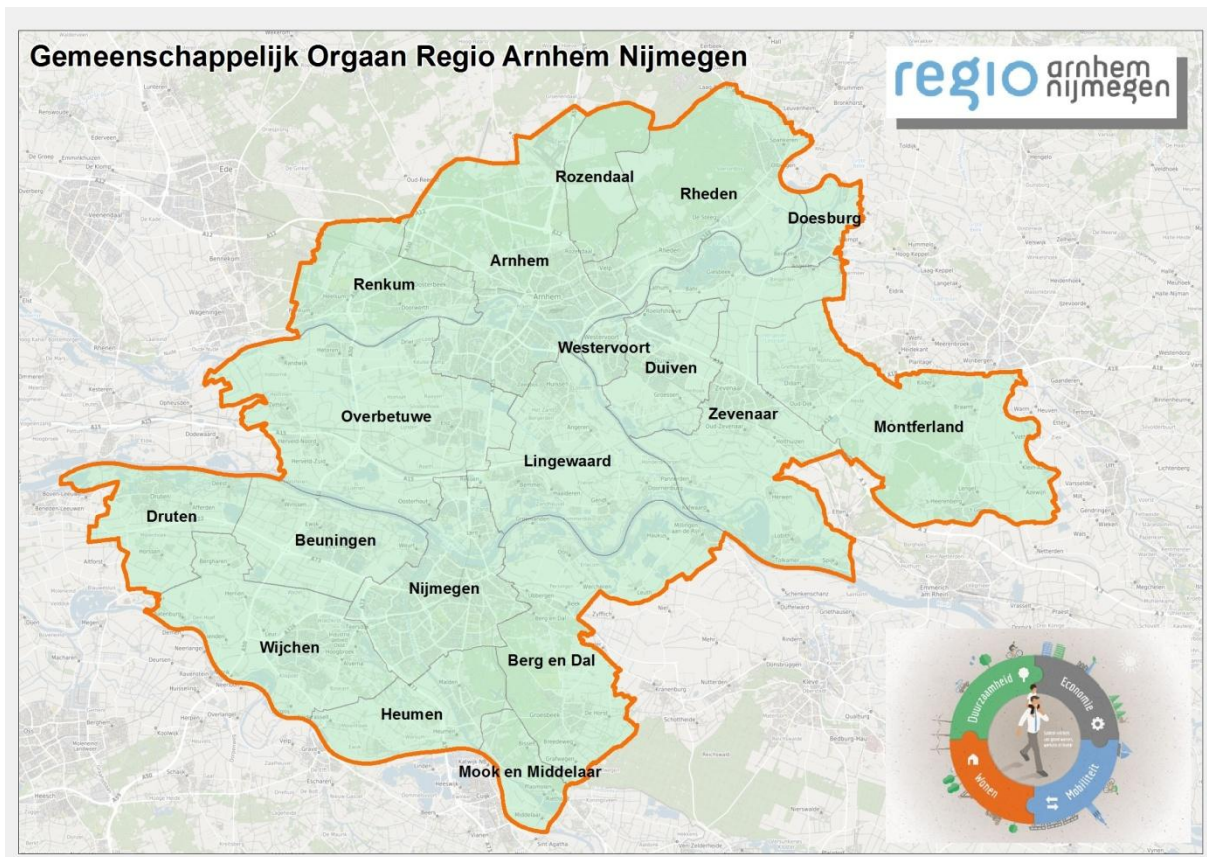
Augustus 2018

Zienswijze op de Omgevingsvisie
GAAF GELDERLAND 2018

KAN

KAN

Inleiding

De regio Arnhem-Nijmegen staat centraal in deze zienswijze. Niet dat de andere gebieden niet belangrijk zijn voor Gelderland, maar het Kennisnetwerk Arnhem Nijmegen heeft nu eenmaal als doelstelling verbindend en opiniërend te willen werken voor én met de Regio Arnhem-Nijmegen. Om die reden een inhoudelijke zienswijze op de Omgevingsvisie die gaat over de Regio Arnhem-Nijmegen. Deze zienswijze volgt op een serie vragen over de Visie en de Verordening. Die vragen zijn niet allemaal beantwoord, maar er is een goed gesprek geweest met [REDACTED] en [REDACTED] op 22 augustus 2018. De hoofdlijnen van de belangrijkste vragen zijn in dat gesprek van een duiding voorzien. De vragen worden zoals met [REDACTED] afgesproken beantwoord in de zienswijzennota en een gesprek over de vragen is daarna ook nog mogelijk. Wellicht kunnen de al genoemde rapporten over Ruimte, Duurzaamheid, Economie, Mobiliteit en Bestuur daar ook een onderwerp in zijn.

1. Graag lees ik een bevestiging van de mogelijkheid om verder in gesprek te gaan en te blijven over de (Stads)regionale thema's na het uitkomen van de zienswijzennota.

Het is soms goed om enkele stappen terug te zetten in de tijd en te bekijken wat er in oude(re) plannen heeft gestaan. Ik kwam in de VINEX deze passage tegen:

Bij de stadsgewesten Arnhem en Nijmegen komt vooral de vraag om de hoek kijken in welke richting de verstedelijking zich moet voortzetten. Voor Arnhem is er de mogelijkheid om Driel-Oost te benutten voor het bouwen van woningen. Driel-Oost moet worden afgewogen tegen verdere ontwikkeling van Duiven/Westervoort. Voor het stadsgewest Nijmegen zijn er, naast afronding van de huidige plannen voor Beuningen en Nijmegen, mogelijkheden tot uitbreiding ten noorden van de rivier de Waal (De Waalsprong). De regering vindt de ontwikkeling van de Waallokatie ook goed passen in het beleid van verstedelijking. Een keuze voor de Waallokatie is een wezenlijke keuze die op korte termijn gemaakt moet worden, vindt de regering. Niettemin moeten Arnhem en Nijmegen over deze kwestie eerst op het niveau van de provincie de koppen bij elkaar steken. Nagegaan moet worden of men met de huidige ontwikkelingen op het gebied van verstedelijking op de goede weg is, of dat er inderdaad nog andere richtingen (zoals de Waallokatie) moeten worden ingeslagen.

Driel-Oost heet tegenwoordig Schuytgraaf en de Waallokatie heet tegenwoordig Waalsprong. Zo zien we hoe plannen ook tot uitvoer worden gebracht. Het begint op papier en het eindigt in de echt. Althans, zo gaat het vaak, maar zeker niet altijd. Terugkijken is dan ook goed en belangrijk.

Om die reden keek ik bij het stellen van mijn inhoudelijke vragen in de notitie *“Een Gaaf Gelderland... met de Cool Region Arnhem Nijmegen!”* bewust terug naar de documenten uit de Stadsregionale schatkamer. Uiteraard deed ik dat ook vanuit mijn stellingname dat ik van mening ben dat deze stukken nog steeds geldend en bestaand beleid zijn. Ik kom daar verderop in deze zienswijze op terug.

Het is verstandig om beleid uit het verleden op je te laten inwerken als inspiratiebron en je daarbij twee vragen te stellen:

- (a) Is het beleid wat is vastgesteld allemaal tot volle wasdom gekomen en uitgevoerd?
 - (b) Zo ja, zijn we dan nu tevreden of moet er iets anders gebeuren? Of: zo nee, wat is er niet gelukt en is dat erg?
2. Hoe beantwoord u deze twee reflectievragen wanneer we kijken naar zowel de Omgevingsvisie die nu vervangen wordt en naar het Regionaal Plan 2005-2020 van de Stadsregio?
 3. Deelt u mijn mening dat er veel is gebeurd, maar dat niet alles is uitgevoerd?

Stadsregionaal beleid

De provincie Gelderland is van mening dat de beleidsdocumenten van de Stadsregio Arnhem Nijmegen niet meer geldend zijn omdat de Stadsregio Arnhem Nijmegen haar verkeers- en mobiliteitstaken aan de provincie Gelderland heeft overgedragen. Ik bestrijd deze stelling, omdat de Stadsregio Arnhem Nijmegen meer deed dan verkeer, vervoer en mobiliteit. Het Regionaal Plan 2005-2020 draagt zowel de handtekening van voormalig gedeputeerde RO, Theo Peters, als de goedkeuringsstempels van het College van GS. Het Regionaal Plan was niet zomaar een beleidsstuk. Het was een formeel RO-document. Het zal dan ook formeel ingetrokken moeten worden.

4. Bent u bereid om het Regionaal Plan 2005-2020 Stadsregio Arnhem Nijmegen formeel in te trekken?

Naast het Regionaal Plan kende de Stadsregio Arnhem Nijmegen vele andere beleidsstukken en visies. In de vragennotitie heb ik de highlights belicht. De vragen hebben mijns inziens betrekking op de voorliggende Omgevingsvisie en moeten ook met dat document voor ogen beantwoord worden. Het gaat er dan steeds om of u als provincie Gelderland met mij van mening bent dat elementen uit de Stadsregionale documenten in de Omgevingsvisie een plek moeten krijgen (of in de programma's).

5. Bent u bereid om de vragen die in de vragennotitie d.d. 24 juli 2018 zijn gesteld op die manier te beantwoorden? Het gaat om de afweging van het gestelde in de oude Stadsregiodocumenten tegenover de visie die nu voorligt in concept. Bent u bereid om beleid van de Stadsregio Arnhem Nijmegen af te wegen en over te nemen?

Ik benoem als heel concrete punten, die ik graag in de Omgevingsvisie terug zou zien:

6. De regio moet aangesloten zijn op het Europese netwerk van economie en mobiliteit.
7. De positie van de HSL-Oost verdient aandacht in de Omgevingsvisie, vanwege Arnhem Centraal als HSL-Station.
8. Niet alleen willen bouwen in de twee grote steden, maar ook in de regiogemeenten, om op deze manier echt een stedelijk netwerk te verkrijgen.
9. Het nut en de noodzaak van groene buffers tussen de steden, zoals het Park Lingezegen.
10. De noodzaak van duurzaam bouwen in de regio Arnhem Nijmegen, met samenwerking van partners (zoals in het convenant "Groen Akkoord" is benoemd).
11. Economisch beleid moet in hoofdzaak op regionaal niveau worden opgepakt. Het ligt primair bij de gemeenten, maar samen kan je meer bereiken.
12. Voor goed economisch beleid is nodig dat je als regio en als provincie aan de volgende 4 zaken voldoet:
 - a. goede (inter)nationale bereikbaarheid,
 - b. een goed functionerende arbeidsmarkt,
 - c. aanwezigheid van kennisinstellingen, en
 - d. geschikte werklocaties.
13. De noodzaak van de S-as als kernlijn te hanteren waar het gaat om woningbouw en om verkeers- en vervoersbeleid.
14. De realisatie van het project Stadsregiorail (Zevenaar Oost - Wijchen West) verder uit te willen voeren.
15. De in de vragennotitie¹ benoemde knooppuntontwikkelingen uit te willen voeren.
16. De verknoping van bus en trein als middel om een sluitend netwerk te krijgen. Feeder bussen naar stations en zorg voor aansluitingen. Zorg voor één kaartje en één tarief.
17. De doelstelling om een ABC-netwerk (aantrekkelijk, betrouwbaar en comfortabel) in de Regio te hebben en te houden.
18. Stedelijke ontwikkeling rondom multimodale knooppunten. Ontwikkel bouwlocaties (wonen/werken) op plaatsen waar vervoer is.
19. Geef ruimte aan creatieve industrie en innovatie in de regio.
20. Ontwikkel een eigen grootstedelijk stadsklimaat voor de steden. Daarnaast moeten dorpen en kernen hun eigen kleur en eigenheid behouden.
21. In de Regio is veel cultuurhistorie. Laat deze historische elementen zichtbaar zijn in de ruimte en koester deze.
22. Zet het concept van de Regiopoorten in.
23. HOV moet robuust en selectief ingezet worden en het reguliere OV niet verdringen.
24. Benut de voorstedelijke haltes goed. Niet iedereen hoeft in het centrum te zijn.
25. Bedrijventerreinen/kantoorlocaties moeten bij OV-voorzieningen worden aangelegd. Of: er moeten OV-voorzieningen zijn bij de bedrijventerreinen/kantoorlocaties.
26. Zorg voor comfortabele P+R- en fietsvoorzieningen bij stations en vervoersknooppunten.

¹ Vraag 5 over Mobiliteit.

27. De inzet moet op de regionale knopen (RO/OV) worden gefocust.
28. Verbind voorstadshalten onderling met HOV-busvervoer, zonder dat het centrum hiervoor aangedaan hoeft te worden.
29. Heb oog voor de positie van Mook en Middelaar. Weliswaar een Limburgse gemeente, maar wel onderdeel van de Regio Arnhem-Nijmegen en onderdeel van ons daily urban system.
30. Een standpunt over de reactivering van de spoorlijn Nijmegen-Kleve ontbreekt. Grensoverschrijdend vervoer is belangrijk.

*Voorzitter Schuurmans hamert het besluit
(foto: C. van Eert via twitter)*

De nieuwe Regionale samenwerking werkt ook!

Parallel aan het opheffen van de oude Stadsregio Arnhem Nijmegen is er in de Regio Arnhem-Nijmegen een losser samenwerkingsverband ontstaan. De gemeenten weten en voelen toch dat ze elkaar nodig hebben. In de 4 portefeuillehoudersoverleggen Wonen, Economie, Mobiliteit en Duurzaamheid wordt gesproken over diverse plannen. Helaas gebeurt dit achter gesloten deuren en zijn de verslagen niet openbaar. Uiteindelijk worden de beleidsstukken wel op internet geplaatst, maar dan is de race gelopen. De beleidsstukken komen ook niet aan de orde in het wel openbare bestuurlijk overleg.

31. Vind u deze werkwijze niet in strijd met de open werkwijze die de provincie volgt?

De beleidsstukken zijn zeker relevant voor de verdere uitwerking van de Omgevingsvisie. Eerder heeft het Team Omgevingsvisie van mij het Regionaal GROEI-magazine ontvangen, ter inspiratie. Ik neem aan dat de provincie Gelderland ook de regionale beleidsplannen kent.

32. Bent u van mening dat de regionale plannen van de nieuwe regionale samenwerking goed passen in de Omgevingsvisie? Zo nee, wat past er niet en waarom niet?

De Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie is visionair en weinig concreet als het om de Regio gaat. Provinciale doelstellingen zijn wel te vinden, maar deze zijn grofmazig en over een wijde scope geprojecteerd. Het is daarmee minder een handvat dan de regionale stukken van de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Dat is niet erg, als er een vervolg op de Visie volgt. Tot die tijd wensen wij dat de Regionale (beleids)plannen van de Stadsregio Arnhem Nijmegen mede vigerend zijn.

33. Nieuwe vormen van energie zullen in de Regio Arnhem Nijmegen gewonnen worden. Er zal circulair gebouwd gaan worden in de steden en kernen. Dat past in de duurzame ambities van de gemeenten in de regio. Het is wel belangrijk dat de visiekaart op pagina 24 beter en nader uitgewerkt wordt.
34. Op de kaarten op pagina 28, 32, 36, 41, 45 en 49 staat de City Region Arnhem Nijmegen niet benoemd als regio.
35. De Spoorboog Arnhem-Oost wordt benoemd. De spoorbrug bij Niftrik echter niet.
36. Het klassieke openbaar vervoer kent in de Regio Arnhem Nijmegen relatief gezien minder dunne lijnen dan elders in Gelderland. De Stadsregio Arnhem Nijmegen heeft goed ingezet op de kwaliteit van openbaar vervoer. Die hoogwaardige kwaliteit moet behouden blijven.
37. De kaart op pagina 41 is zeer relevant, maar niet helder te lezen.
38. In de Regio Arnhem Nijmegen zijn health en energy goed vertegenwoordigd. Daarnaast is het thema food goed bij de directe burens aanwezig. Deze drie pijlers zijn van belang voor Gelderland.
39. Op de kaart op pagina 49 wordt duidelijk dat de provincie hoogwaardige woongebieden project in Nijmegen-Noord/Lent en Arnhem-Zuid. Kunt u dit nader toelichten en inkleuren qua concrete locaties?
40. Welke game-changers en epicentra ziet de provincie Gelderland in de Regio Arnhem Nijmegen?
41. Kinderen uit de stad, zoals Floris op pagina 64, moeten met het platteland in aanraking komen. Er zijn in de Regio Arnhem Nijmegen verschillende initiatieven om stadslandbouw en pluktuinen te realiseren. De provincie Gelderland moet hier ook aandacht voor hebben. Ook stadslandbouw is landbouw!
42. Het snelfietspadennetwerk wordt getoond op pagina 65. Een netwerk wat door de Stadsregio Arnhem Nijmegen is opgezet en wat zeer zeker behouden dient te blijven. Dit geldt evenzeer voor het recreatieve fietsnetwerk. De voetganger verdient ook een plek in de Visie.

Een enkele lokale opmerking

De gemeenten maken de regio. Om die reden wil ik nog diagonaal door de Coalitieakkoorden van de gemeenten gaan om te bezien welke opmerkingen in dit kader

gemaakt moeten worden. Dit stuk wordt separaat aangeboden. Voor nu volsta ik met een enkele opmerking aan de hand van de zienswijzen van de 3 steden.

- 43. Arnhem geeft aan dat een Regionale Omgevingsvisie nu niet mogelijk is. Ik zou een nieuw Regionaal Plan naast de GOVI's en POVI toejuichen. Het is goed om samen krijtlijnen uit te zetten.
- 44. De Structuurvisie-Van Gastel uit 2012/2013 verdient bestudering in dit kader.
- 45. De trolley is puur Arnhems en dient behouden te blijven.

- 46. Doesburg vraagt o.a. aandacht voor recreatie. Een belangrijk punt voor de regionale economie.

- 47. De positie van Nijmegen als Velocity en Green Capital laat zien waar de regio voor staat.
- 48. De geschetste dilemma's verdienen uitwerking. Het zijn discussiepunten die ook in de Regio spelen.
- 49. De krapte op de woningmarkt is en blijft aandachtspunt in de Regio en zeker in studentenstad Nijmegen. Kenniscluster willen zijn betekent ook studenten in de stad.
- 50. Studenten horen bij de regio.

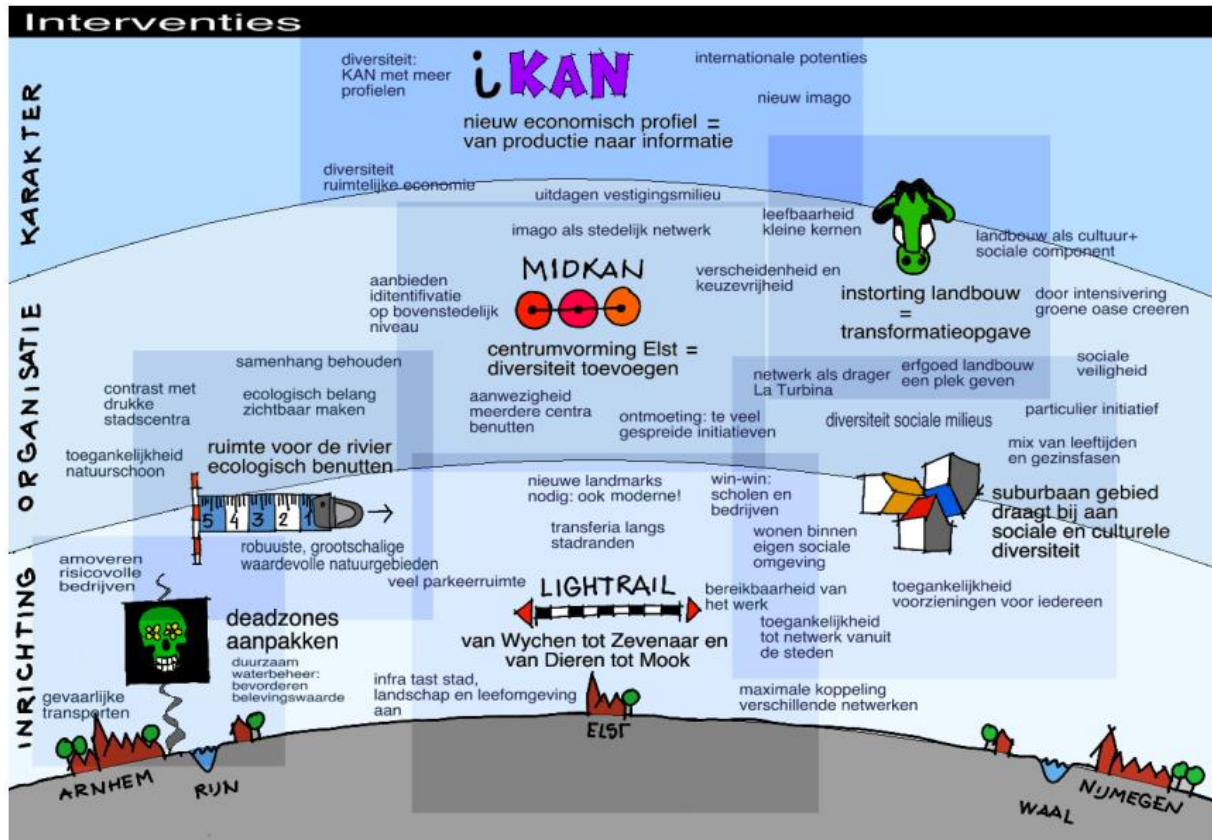
Samenvattend en concluderend

De regio heeft kansen voor de 18 gemeenten én de provincie. Ik ben van mening dat de Omgevingsvisie van de provincie Gelderland een stevige aanzet geeft om met de regio en de gemeenten de provincie nog gaver te maken en de regio nog cooler.

Betrek de burger bij deze processen. Die wordt vertegenwoordigd door de Raden. Middels het KAN poog ik hen te faciliteren in dit belangrijke en interessante werk. Door kennis en ervaringen te delen door in gesprek te gaan en notities zoals deze te schrijven. Ik hoop met deze inbreng de provincie geholpen te hebben door een betere visie te verkrijgen.

KAN

Tenslotte wil ik deze zienswijze afsluiten met een op internet gevonden praatplaat uit 2001.

Ook toen werd er over de Regio Arnhem Nijmegen gesproken. Welke richting moest het toenmalige Knooppunt Arnhem Nijmegen heen? Die vraag houdt ons nu nog bezig en ik verwacht dat die vraag een eeuwigdurende vraag zal zijn. Dat komt niet omdat de Regio Arnhem Nijmegen stil staat – zeer zeker niet – maar omdat er altijd nieuwe kansen voor ontwikkelingen en groei zijn.

De letters van het woord **groei** zijn niet voor niets dezelfde als die van **regio**.

Arnhem, 29 augustus 2018.

Ramon Barends